Torsdag den 20. maj 2021

P9_TA(2021)0258

Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder: interimsbetænkning

Europa-Parlamentets beslutning af 20. maj 2021 om forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 168/2007 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (COM(2020)0225 — 2020/0112R(APP))

(2022/C 15/47)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 168/2007 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (COM(2020)0225),

— der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artikel 352,

— der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 168/2007 af 15. februar 2007 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder ([1]) (FRA-forordningen),

— der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention, artikel 2, 6 og 7 i traktaten om Den Europæiske Union, og til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«),

— der henviser til den fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen af 19. juli 2012 om decentraliserede agenturer og den fælles tilgang,

— der henviser til undersøgelsen »Styrkelse af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder — Revision af forordningen om Agenturet for Grundlæggende Rettigheder«, som blev offentliggjort af Temaafdelingen for Borgernes Rettigheder og Konstitutionelle Anliggender i maj 2020,

— der henviser til forretningsordenens artikel 105, stk. 5,

— der henviser til udtalelse fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling,

— der henviser til interimsbetænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A9-0058/2021),

A. der henviser til, at forslaget til Rådets forordning udgør et skridt fremad med hensyn til at gøre arbejdet i Agenturet for Grundlæggende Rettigheder (FRA) mere effektivt generelt ved at sætte agenturet i stand til at agere fuldt ud på alle Unionens kompetenceområder og ved at præcisere dets opgaver og arbejdsmetoder, samtidig med at proportionalitetsprincippet og nærhedsprincippet respekteres; der henviser til, at det er beklageligt, at retsgrundlaget for dette i øjeblikket kræver enstemmighed i Rådet og Parlamentets godkendelse, hvilket betyder, at Parlamentets deltagelse i reformen er begrænset;

B. der henviser til, at FRA yder et vigtigt bidrag til opretholdelsen af de grundlæggende rettigheder og som et uafhængigt og fuldgyldigt EU-agentur og overvågningsorgan for grundlæggende rettigheder bør styrkes yderligere med henblik på at fremme og forsvare de grundlæggende rettigheder så effektivt som muligt, samtidig med at det søger dialog gennem aktiv inddragelse af civilsamfundet, herunder advokatsammenslutninger, faglige organisationer, dommere og advokater;

C. der henviser til, at EU's ambitioner om at udvikle en stærkere ekstern dimension bør afspejles i den videre inddragelse af FRA i overvågningen og kontrollen af Unionens og dens medlemsstaters handlinger og aktiviteter inden for alle aspekter af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik;

D. der henviser til, at det i en globaliseret verden er afgørende at garantere tilstrækkelig beskyttelse af de grundlæggende rettigheder gennem internationalt samarbejde med tredjelande;

E. der henviser til, at man kun kan opnå tillid og forbedre den blandt EU-borgerne til politiets og de retlige myndigheders arbejde, når Unionens og medlemsstaternes handlinger og aktiviteter på præcis, omhyggelig og konsekvent vis overvåges, kontrolleres og hurtigt bringes i overensstemmelse med forpligtelserne med hensyn til de grundlæggende rettigheder; og til, at FRA's aktiviteter inden for området frihed, sikkerhed og retfærdighed derfor er af allerstørste betydning, og at FRA's mandat derfor også bør omfatte områderne politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager;

([1]) EUT L 53 af 22.2.2007, s. 1.

F. der henviser til, at FRA's arbejde med at forsvare grundlæggende rettigheder og udpege udfordringer, f.eks. børns rettigheder, migration (herunder ydre grænser), anvendelse af kunstig intelligens og nye teknologier, ligestilling mellem kønnene, kønsbaseret vold og kvinders rettigheder osv., er vigtigt i forhold til FRA's prioriteter og derfor er nødt til at blive anerkendt og støttet;

1. mener, at FRA's opgave, som består i dels at tilvejebringe oplysninger, bistand og ekspertise vedrørende grundlæggende rettigheder til de relevante institutioner, organer, kontorer og agenturer, dels at forsvare og beskytte de grundlæggende rettigheder i EU, er af største betydning, eftersom FRA overvåger den praktiske anvendelse af chartret på alle borgere i medlemsstaterne og dermed søger at sikre, at hver eneste borger behandles med værdighed, mens alle medlemsstater behandles på grundlag af lighed; understreger dets vigtige rolle som facilitator med hensyn til at støtte Unionen og dens medlemsstater, når der træffes foranstaltninger eller udstikkes en kurs for tiltag vedrørende grundlæggende rettigheder; understreger, at disse understøttende foranstaltninger kan antage forskellige former, herunder offentliggørelse af rapporter, der er faktabaserede, afbalancerede og tager en række forskellige kilder i betragtning; opfordrer Kommissionen og Rådet til systematisk at indarbejde de data, som FRA har fremlagt, i deres politikudformning, og forpligter sig til det samme mål;

2. fremhæver, at hadforbrydelser og hadefuld tale er et udbredt og presserende problem, tillige med forskelsbehandling af enhver grund såsom køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, kønsidentitet eller -udtryk, alder eller seksuel orientering; minder om, at et horisontalt og tværsektorielt perspektiv er afgørende for at beskytte de grundlæggende rettigheder for alle; advarer mod forøgelse og normalisering af hadefulde ytringer og forskellige former for racisme, fremmedhad og hermed beslægtet intolerance, navnlig sigøjnerhad, antisemitisme, islamofobi og racisme mod sorte og farvede personer i mange medlemsstater, hvilket er blevet forværret af stigningen i ekstremistiske bevægelser og er tiltaget i onlinemiljøet, navnlig under covid-19-pandemien; fremhæver FRA's tilsagn om at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling og opfordrer agenturet til at fortsætte sit arbejde med udviklingen hvad angår hadefuld tale og hadforbrydelser og til regelmæssigt at aflægge rapport om sagerne og de seneste tendenser;

3. bekræfter på ny sin vilje til at sætte FRA i stand til at arbejde inden for alle Unionens kompetenceområder og udfylde dets rolle som tildelt af EU-lovgiverne og derfor sin vilje til at udpege de principper og betingelser, som skal være opfyldt for eventuelt at give sit samtykke; beklager i denne forbindelse Parlamentets begrænsede deltagelse i FRA-reformen og understreger, at det foretrækker den almindelige lovgivningsprocedure; opfordrer Kommissionen til i lighed med andre RIA-agenturer at tildele FRA et tilstrækkeligt forhøjet budget, så det kan udfylde sin rolle til fulde; anerkender, at det er nødvendigt at forsyne FRA med passende specialiseret personale;

4. opfordrer Rådet til at tage hensyn til følgende overvejelser i forbindelse med ændring af FRA-forordningen:

i) *Forordningens anvendelsesområde*

I overensstemmelse med de ændringer, der følger af Lissabontraktatens ikrafttræden, bør ordet »Fællesskabet« erstattes af ordet »Unionen« i hele forordningen — dette indebærer, at Unionens eller medlemsstaternes handlinger eller aktiviteter i forbindelse med eller inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik såvel som inden for området med frihed, sikkerhed og retfærdighed bør være omfattet af FRA; i denne forbindelse bør det være klart, at FRA's mandat omfatter området politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager og spørgsmål vedrørende respekten for de grundlæggende rettigheder ved Unionens ydre grænser (i overensstemmelse med artikel 77 i TEUF) og også fokuserer på spørgsmål vedrørende gensidig anerkendelse af retsafgørelser og domme medlemsstaterne imellem; fremhæver FRA's vigtige rolle med hensyn til at levere værdifulde input og bidrag i forbindelse med procedurerne i henhold til artikel 7 i TEU og årsrapporten om retsstatsprincippet; mener, at FRA også fremover bør bidrage inden for rammerne af forordning (EU, Euratom) 2020/2092 om en generel ordning for konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget ([2]); understreger i denne forbindelse FRA's rolle som et instrument til at forsvare principperne om demokrati, retsstatslighed og grundlæggende rettigheder, navnlig i en tid kendetegnet ved foruroligende autoritære tendenser;

ii) *Samarbejde med tredjelande*

Observatørmedlemskab bør ikke begrænses til kandidatlande eller lande med en stabiliserings- og associeringsaftale, men bør være åbent for andre tredjelande såsom lande i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde/Den Europæiske Frihandelssammenslutning, Det Forenede Kongerige og — såfremt FRA's bestyrelse anser det for passende — lande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik

([2]) EUT L 433 I af 22.12.2020, s. 1.

Torsdag den 20. maj 2021

iii) *Arbejdsområder*

Ud over bekæmpelse af racisme, fremmedhad og intolerance i forbindelse hermed, jf. artikel 5, stk. 2, litra b), i FRA-forordningen, og den mere generelle forpligtelse til at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling og hadforbrydelse bør følgende arbejdsområder nævnes udtrykkeligt i den operationelle del af den nye forordning:

bekæmpelse af sigøjnerhad, antisemitisme, islamofobi, racisme mod sorte og farvede personer, beskyttelse af rettigheder for personer, der tilhører mindretal, og respekt for politiske eller andre anskuelser

iv) *Årlig og flerårig programmering*

Kommissionens forslag om at ophæve den nuværende femårige flerårige ramme bør der tages positivt imod med henblik på at ophøre med at fastsætte tematiske begrænsninger for hver femårsperiode og dermed sætte FRA i stand til at tilpasse sit arbejde og sit tematiske fokus til andre prioriteter, der måtte opstå; FRA bør udarbejde sin programmering i tæt samråd med dets nationale forbindelsesofficerer med henblik på at koordinere de vigtigste tematiske arbejdsområder med medlemsstaternes nationale myndigheder så godt og effektivt som muligt; udkastet til programmeringsdokument bør sendes til Rådets kompetente forberedende organ og Europa-Parlamentet til drøftelse, og på baggrund af resultatet af disse drøftelser skal direktøren for FRA forelægge udkastet til programmeringsdokument for FRA's bestyrelse med henblik på vedtagelse;

5. opfordrer Kommissionen til at overveje en mere omfattende og ambitiøs revision af FRA-forordningen efter en grundig konsekvensanalyse og høringer af relevante interessenter med henblik på at styrke FRA's uafhængighed, produktivitet og effektivitet; opfordrer Rådet til at gøre sig overvejelser om sådanne forslag; opfordrer Kommissionen til med henblik på den fremtidige revision at tage særligt hensyn til følgende spørgsmål:

i) *Bestyrelsen*

Som det er tilfældet med mange andre EU-agenturer, bør Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender have ret til at udnævne et yderligere medlem af agenturets bestyrelse; medlemmerne af bestyrelsen bør have ret til at blive genudnævnt én gang; der bør medtages et krav om kønsbalance i de organer, der er fastsat i FRA-forordningen; opfordrer FRA til at fortsætte sin praksis med at have mindst ét medlem af det videnskabelige udvalg med relevant ekspertise inden for ligestilling mellem kønnene

ii) *Uafhængig evaluering og gennemgang af FRA's aktiviteter*

Hvert femte år bør FRA's handlinger og aktiviteter underkastes en uafhængig ekstern evaluering, som ikke bestilles af Kommissionen; formålet med den uafhængige eksterne evaluering bør være at vurdere navnlig virkningen, effektiviteten og produktiviteten af FRA's aktiviteter og resultater samt dets arbejdsmetoder; bestyrelsen skal gennemgå konklusionerne af evalueringerne som nævnt i artikel 30, stk. 3, i FRA-forordningen og om nødvendigt rette henstillinger til Kommissionen om ændringer af agenturet, dets arbejdsmetoder og beføjelser; Kommissionen sender evalueringsrapporterne og henstillingerne til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget og offentliggør dem; efter at have vurderet evalueringsrapporten og henstillingerne kan Kommissionen fremsætte de forslag til ændringer til denne forordning, som den måtte finde nødvendige

iii) *Opgaver*

På anmodning af Rådet, Kommissionen eller Parlamentet bør FRA kunne gennemføre navnlig uafhængig videnskabelig forskning, undersøgelser og indledende undersøgelser og gennemførlighedsundersøgelser og udarbejde og offentliggøre konklusioner og udtalelser om specifikke tematiske emner, herunder landespecifikke vurderinger og udtalelser om lovgivningsmæssige forslag på forskellige stadier af lovgivningsprocessen og om procedurer inden for rammerne af

artikel 7 i TEU; dette bør også være muligt på initiativ af FRA og ikke kun efter anmodning fra en EU-institution; desuden bør de enkelte medlemsstater eller en gruppe af medlemsstater have initiativret; FRA's aktive rolle i den fremtidige EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder bør medtages i bestemmelserne som et organ, der i samarbejde med et panel af uafhængige eksperter identificerer den vigtigste positive og negative udvikling i hver medlemsstat på en upartisk måde og bidrager til bl.a. udarbejdelsen af Kommissionens årsberetning;

6. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.